

Päivi Hömppi

16.10.2024

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 17.10.2024

HE 125/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto otsikossa esitetystä asiasta. THL on aiemmin antanut lausunnon (THL/3689/4.00.00/2024) luonnoksesta hallituksen esitykseksi (VN/16819/2024).

Yhteiskunnallisen kestävyysnäkökulmasta THL pitää tärkeänä, että kaikilla nuorilla on mahdollisuus opiskella toisella asteella ja saada ammatillinen tutkinto, joka turvaa heidän työllistymismahdollisuuksiinsa. Hyvä pohjakoulutus on paras suoja työttömyydeltä.

THL pitää kannatettavana esityksen tavoitetta etuusjärjestelmän selkeyttämisestä. Selkeä sosiaaliturva helpottaa useita etuuksia ja palveluita saavien henkilöiden ja heidän läheistensä elämää, kun etuuksien ja palveluiden hakeminen muodostaa selkeän ja yksinkertaisen kokonaisuuden.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoon tehdään parhaillaan merkittäviä uudistuksia, joilla on vaikutuksia tulevaisuuteen. Sen vuoksi jatkossa on tarpeen tutkia ja arvioida, miten nämä uudistukset ovat vaikuttaneet nuorten työllistymismahdollisuuksiin. Tarvittaessa on varauduttava mahdollisiin korjaustoimenpiteisiin syrjäytymisen ehkäisemisen tehostamiseksi, mikäli ilmenee, että esimerkiksi vammaisten nuorten työelämään pääsy ei ole parantunut.

Vammaisten nuorten koulutusmahdollisuuksien turvaaminen

Sosiaaliturvan tulee taata henkilöille ennakoitavissa oleva turva eri elämänvaiheissa. Vammaisen nuoren kohdalla opiskeluun liittyvä yhteiskunnan tuki itsenäisyyden ja työllistymisen saavuttamiseksi korostuu erityisesti, sillä sopivaa opiskelualaa tai -paikkaa ei välttämättä löydy omalta lähialueelta.

Päivi Hömppi

16.10.2024

Tällaiset tilanteet edellyttävät perheeltä ylimääräistä taloudellista panostusta. Tilanteisiin vaikuttaa myös se, että vammaisten nuorten voi olla vaikeampi saada kesätöitä, jolla on vaikutuksia myös nuorten itseenäistymismahdollisuuksiin.

Sosiaaliturvauudistuksessa tulee huomioida vammaisten lasten ja nuorten perheiden erityistilanteet ja turvata riittävät taloudelliset edellytykset, joilla estetään eriarvoisuuden syntyminen. Tämä edellyttää, että opintotukijärjestelmää ja koulumatkatukea kehitetään siten, että niissä voidaan huomioida opiskelijoiden yksilölliset tilanteet. Samoin tulee kehittää opintojen edistymisen seuranta ja opiskelijoiden toimintakykyä tukevia tukitoimia siten, että vammaisten nuorten yksilölliset tilanteet voidaan huomioida opintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

THL muistuttaa, että toimeentulotuki on viimesijainen, tilapäiseksi ja lyhytkestoiseksi tarkoitettu etuus, jonka myöntäminen perustuu tarveharkintaan ja sen taustalle tehtyyn laskelmaan. Toimeentulotuki on tarkoitettu tilanteisiin, joissa henkilö tai perhe ei selviä sen hetkisistä välttämättömistä menoistaan. Sitä ei ole tarkoitettu säännölliseksi ja pitkäaikaiseksi tueksi.

Vammaisetuslain muutos

Jatkossa alle 18-vuotiaille maksettaisiin lapsen vammaisetuutta ja 18 vuotta täyttäneelle aikuisen vammaisetuutta. Muutoksen myötä 16-17 -vuotiaat nuoret ovat samassa asemassa muiden alaikäisten lasten ja nuorten kanssa. Muutos on perusteltu yhdenvertaisuuden sekä järjestelmän selkeyttämisen kannalta.

Pääjohtajan sijainen
Hallinto- ja talousjohtaja

Mia Nykopp

Johtaja

Piia Aarnisalo